

Toespraak in het kader van het erelidmaatschap VKP voor de heer Clemens Janzing
door de voorzitter

15 oktober 2009

Geachte heer Janzing, beste Clemens,

Er zijn nog maar een aantal leden jou voorgegaan om als erelid van de VKP in de boeken te worden geschreven. Je voorgangers waren vooral belangrijk voor de vereniging. Bij jouw voordracht heeft het bestuur met name aandacht willen vragen voor je immense inzet voor de klinische psychotherapie.

Als ik goed ben geïnformeerd door je vriend en collega (partners in crime) Jan Kerstens gaat die inzet voor de klinische psychotherapie terug tot in 1973 en daarvoor. Het is dan al bijna dertig jaar geleden dat het boekje 'Werken in een therapeutisch milieu' op de markt kwam. Ondanks de vele herdrukken van dit boek is het lang moeilijk geweest voor het milieutherapeutische gedachtegoed.

Jij, erelid, heer Janzing, hebt in al die jaren nooit een scheve schaats gereden, op een andere leest geschoeid, van je geloof gevallen, nooit vreemd geweest. Het gedachtegoed is altijd met respect naar voren gebracht, in twee handboeken milieutherapie en last but not least 'Samenhangend behandelen in de GGZ'. Dit laatste boek hebben wij als bestuur cadeau gedaan aan onze leden. Vooral omdat het een mooie weergave is van jouw visie op de samenwerking die er moet zijn tussen management en de behandelafdeling om zo een goed milieu te garanderen om een effectieve behandeling te kunnen waarborgen. En daar staan wij als vereniging al 25 jaar voor.

Jan Kerstens wist mij te vertellen dat je vele jaren werken bij GGZ-WNB je niet geheel de erkenning heeft gebracht die hij (en wij ook) jou toewent. Mogelijk dat ten eerste met jou weinig mededeelzaamheid te maken heeft voor je vele publicatie (met vaak spraakmakende titels) of de weinige populariteit van milieutherapie onder het management van GGZ-en. En ten tweede met een mate van bescheidenheid die zich uit door jou leermeesters (Jongerus, Eykman en Bolten) naar voren te schuiven als mensen die meer recht zouden hebben op een erkenning. Zij mogen jou geïnspireerd hebben tot je gedachtegoed, maar zij hebben het niet zo intensief en jarenlang uitgedragen in publicaties zoals jij dit hebt gedaan. Zonder jou werk en ook zonder het werk en de inspiratie van Jan Kerstens had ik nooit materiaal gehad voor mijn hoofdstuk 'Rol van het team' in het Handboek klinische schematherapie. Laat staan dat er een apart hoofdstuk 'Milieutherapie' in zou zijn verschenen.

Met jou benoemen als erelid willen wij onderstrepen dat je werk niet voor niets is geweest. En we hopen dan ook dat je het niet licht zult opnemen maar het meer als een kroon op je werk zult beschouwen.

Gelukkig ben je nog steeds actief met schrijven en lesgeven. Zowel voor onze vereniging, de cursus Samenhangend Behandelen, als voor je eigen adviespraktijk, Janzing Consult. En er is altijd nog die bewuste plank, waar het derde deel van het Handboek Milieutherapie nog ligt te wachten.

In de hoop dat je initiator wilt en zult blijven voor de klinische psychotherapie met als peiler de milieutherapie willen wij als bestuur anno 2009 toezeggen dat wij de komende jaren ons voor hetzelfde doel blijven inzetten en daarmee als het ware jou gedachtegoed nog steeds uitdragen.

Clemens, nogmaals, met het benoemen van jou als erelid willen wij je bedanken en eren.

Namens het bestuur VKP,

Uw voorzitter
Anne-Marie Claassen

Toevoeging door Clemens zelf. (C.V.)

Jan Kerstens was verpleegkundige binnen het A.P.Z. Voorburg te Vught, later docent aldaar. Vanaf 1972 was hij hoofd opleidingen (verpleegkundigen) binnen het toenmalige APZ Vrederust. Ikzelf heb binnen de Viersprong gewerkt van 1971 tot 1977. Eerst als stagiar en later - in deeltijd - tijdens mijn militaire dienst (1971-1973), vervolgens in volledig dienstverband (1-3-1974 tot 1-9-1977). Het milieutherapeutisch werken ben ik begonnen samen met Johan Lansen, psychiater (die ik binnen de Viersprong als psychotherapeut had opgevolgd) na mijn overgang naar Vrederust. Wij zijn begonnen in 1979 met de eerste cursus milieutherapie binnen De Viersprong, later in het Sinaïcentrum. weer later in Zon en Schild (nu Symforagroep) en uiteindelijk in de van der Hoevenkliniek. Wij begonnen in 1980 aan ons boek 'Milieutherapie, arrangement van de therapeutische zetting'. Dit boek was bedoeld als proefschrift. We wilden promoveren bij Piet Jongerius, die hoogleraar te Utrecht zou worden, maar de tijd tussen de aanzoek en de definitieve inauguratie duurde ongeveer zes jaar. Vandaar dat we het boek maar hebben laten uitgeven. De eerste druk verscheen in 1985.

Johan Lansen was belast met reorganisatie van het APZ Vrederust, toen een ziekenhuis met paviljoenen vol patiënten van allerlei soort. Hij stroomlijnde een en ander, gaf de aanzet tot de vorming van sectoren en in 1978 zijn Jan Kerstens (hoofd opleidingen) en ik begonnen het het trainen van verpleegkundigen binnen Vrederust, die vanaf die tijd gebonden waren aan afdelingen. Uit deze trainingen is het boek 'Groepsgericht werken in een therapeutisch milieu' ontstaan, waarvan de eerste druk in 1980 verscheen. Later zijn nieuwe drukken uitgekomen en de titel is veranderd (Werken in een therapeutisch milieu).

Jan Kerstens heeft in de jaren tachtig van de vorige eeuw pedagogiek gestudeerd te Nijmegen. Hij is als onderwijskundige afgestudeerd.

Binnen Vrederust was best erkenning voor ons werk, echter bij sommigen meer en anderen minder. Bij het uitkomen van de eerste druk van 'Groepsgericht werken' werden Jan Kerstens en ik uitgebreid gefêteerd door directie en bestuur. In latere jaren bleef dit bestaan - ontkenning en erkenning -, ik heb er nooit onder geleden. Dit had te maken met andere belangstellingsgebieden bij collegae, mogelijk enige 'jalousie de métier' en mijn activiteiten buiten Vrederust. Het als maar trainen van verpleegkundigen en anderen binnen Vrederust ging mij wat vervelen. Vanaf 1989 ben ik - in deeltijd - als zelfstandig opleider/trainer gaan werken en als consulent voor het NAD te Davos (Zwitserland). In de jaren negentig verflauwde de belangstelling voor behandelmilieus en groepsdynamische processen. Dit had, denk ik, met de tijdgeest te maken van symptoombehandeling, vraaggerichte zorg e.d. In de laatste tien jaren zie ik de belangstelling - nu voor samenhangend behandelen - weer toenemen.